

Анотація. Петрусенко Н. Технологічний рівень когнітивного навчання іноземної мови у закладах вищої освіти. У статті проаналізовано когнітивний підхід до навчання іноземної мови. Наведено приклади наукового глосарію та мовних конструкцій. Проаналізовано синтаксис наукових речень.

Ключові слова: науковий глосарій, синтаксис наукового тексту, бібліографічні джерела, особливості наукової культури.

Abstract. Petrusenko N. Technological level of cognitive foreign language teaching in higher education institutions. The article analyzes the cognitive approach to foreign language teaching. Examples of scientific glossary and language constructions are given. The syntax of scientific sentences is analyzed.

Keywords: scientific glossary, syntax of scientific text, bibliographic sources, features of scientific culture.

Ірина Попова

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, Україна

irinapopova54@gmail.com

РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦЯ-ЕНЕРГЕТИКА

Сучасний фахівець-енергетик – це, насамперед, організатор вискоефективного виробництва, борець за науково-технічний прогрес, ініціативний діяч, що приймає участь у роботі колективу фахівців різних профілів. Для цього йому потрібно вивчити не тільки основи наук, але і оволодіти арсеналом найбільш раціональних способів різноманітної творчої діяльності, навчитися цілеспрямовано і самостійно формулювати і вирішувати нові технічні завдання, що висувуються сучасним рівнем розвитку промисловості.

Місія студентського науково-дослідного гуртка – це поглиблене підвищення професійних знань в галузі енергетики і формування здобувачів, які здатні вирішувати інженерні і науково-дослідні завдання виробничого рівня в області електроенергетики, електротехніки, електромеханіки і засобів захисту електрообладнання від аварійних режимів роботи.

Залучення здобувачів у наукові гуртки проводиться викладачами і співробітниками кафедри на лекційних, лабораторних і практичних заняттях, при індивідуальних бесідах і консультаціях, а також за допомогою інформаційно-просвітницької роботи Студентської наукової Ради. Для залучення здобувачів до наукових гуртків, кафедрою проводиться цілеспрямована робота: регулярні зустрічі першокурсників з завідувачем кафедри, провідними викладачами-науковцями кафедри і ведучими фахівцями виробництва; участь у засіданнях гуртків здобувачів молодших курсів, тому не випадково що на 3-4 курсах ОС «Бакалавр» гуртки вже остаточно формувалися найбільше активними учасниками [1, с. 170].

Оскільки студентські наукові гуртки – це одна з форм наукової діяльності здобувачів і спрямовані на розширення їх наукового потенціалу і формування навиків науково-дослідної роботи у вільний від навчання час, вони у своїй діяльності керуються Законом України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Статутом ТДАТУ, чинним законодавством. Наукові гуртки входять до складу Ради молодих учених і здобувачів Університету [2, с. 223].

До цілей роботи студентського наукового гуртка слід віднести: сприяння у підвищенні рівня наукової підготовки здобувачів; формування у здобувачів інтересу й потреби до наукової творчості; розвиток творчого мислення, наукової самостійності, підвищення внутрішньої організованості, свідомого відношення до навчання, поглиблення й закріплення отриманих у процесі навчання знань.

Основними завданнями студентських наукових гуртків є: забезпечення участі здобувачів у проведенні наукових конференцій, конкурсів на кращу наукову роботу; формування у здобувачів інтересу до наукової творчості, навчання методиці і способам самостійного вирішення наукових завдань у професійній сфері і навичок роботи у наукових колективах; допомога здобувачам в оволодінні методикою і навичками проведення самостійних наукових досліджень і розробка наукових проблем; обмін досвідом організації її проведення наукової роботи серед членів студентських наукових гуртків; сприяння поглибленому вивченню навчального матеріалу; виявлення найбільш обдарованих і талановитих здобувачів, використання їх творчого ті інтелектуального потенціалу для вирішення актуальних наукових завдань.

Гурткова робота складає значну частину всієї поза аудиторної роботи у ЗВО. На факультеті енергетики та комп'ютерних технологій ТДАТУ науково-дослідна робота здобувачів передбачає комплекс заходів організаційного, методичного і наукового характеру: робота у студентських наукових гуртках; участь у наукових семінарах кафедри, факультету, університету; участь у науково-практичних конференціях; участь у вузівських і республіканських конкурсів, участь у виконанні бюджетної та договірної тематики кафедри.

Ефективність гурткової роботи залежить від взаємо порозуміння та злагодженої взаємодії всіх структур гуртка: керівника гуртка, членів гуртка і заходів, що організуються. Будь-яке заняття гуртка буде

насиченим і результативним, якщо воно готується і проводиться за визначеною структурою: визначення часу і місця проведення, попередньо оголошення завдань гуртківцям, індивідуально-групова робота гуртківців і підсумок роботи. Вести заняття студентського наукового гуртка можна двома методами: - традиційним, який включає розповідь або доклад гуртківця, лекцію керівника гуртка і демонстрація або проведення експерименту (наочний метод навчання); - інтерактивним, який передбачає метод мозкової атаки, «круглий стіл», дискусію, ситуаційний аналіз, конкретних ситуацій. Вдале поєднання традиційних та інтерактивних методів проведення занять наукового гуртка дозволяє зробити їх різноманітними, цікавими, сприяє формуванню різноманітних навичок та компетентностей у здобувачів.

Форми організації занять у науковому гуртку теж можуть бути різними: тематичне заняття (доповіді, що робляться гуртківцями на задану керівником тему з демонстрацією результатів експерименту); диспути на задану тему; екскурсії на промислові підприємства, виробництва; наукові конференції; зустрічі з фахівцями у визначеній галузі. Чергування різних форм організації занять гуртку сприяє зацікавленості здобувачів в роботі гуртка [3, с. 167].

Керівник студентського наукового гуртка проводить роботу з членами гуртка з урахуванням їхніх інтересів, індивідуальних здатностей і схильностей. Він планує тематику науково-дослідних робіт, виступи членів гуртка на наукових семінарах, здійснює наукове керівництво роботами здобувачів, надає допомогу у виборі теми наукової праці, складанні плану дослідження, підборі літератури тощо. Науковий керівник відбирає кращі студентські роботи для участі в конкурсах і представляє їх на кафедральному та університетському рівні. Оцінюючи наукову роботу, враховуючи актуальність теми, обсяг самостійності в проведеному дослідженні. Членами наукового гуртка, як правило, є здобувачі різних курсів, здобувачі освітніх ступенів «Бакалавр» або «Магістр». Здобувачі 2-3 курсів вчать писати тези доповідей на науковій конференції, що публікуються у неперіодичних збірниках матеріалів конференції. Матеріалом для тез слугують результати доповідей на тематичних заняттях гуртка.

Здобувачі в період навчання у ЗВО мають ознайомитися із сучасними методами та прийомами рішення технічних завдань на рівні винаходів, з основами патентного законодавства, способами проведення патентного пошуку та правилами оформлення заявок на передбачувані винаходи, тим більше, що серед викладачів є кваліфіковані винахідники, які завжди готові поділитися власним досвідом у галузі створення нових конструкцій та технологій, бо технічний прогрес неможливий без нових ідей, відкриттів та винаходів. Здатність до науково-технічної творчості дозволила людині створити комплекс технологій та технічних засобів, що зумовили блага сучасної цивілізації.

Керівник наукового гуртка повинен володіти основами патентознавства, сучасними методами та прийомами ефективного вирішення технічних завдань і правилами складання формул та заявок на видачу патентів на винаходи, допомагати в знаходженні прототипу для винаходу, написанні формули винаходу, оформленні заявки на винахід [4, с. 155]. Мета справжнього керівника наукового гуртка – навчити гуртківців орієнтуватися у різноманітній патентній літературі та виконувати патентний пошук, навчити їх постановці та вирішенню технічних завдань на рівні винаходів з використанням фізичних та хімічних ефектів та методів винахідницької творчості, ознайомити їх із сучасними правилами оформлення заявок на видачу патентів. Наукова гурткова робота здобувача сприяє розвитку творчих здібностей особистості, його самоорганізації, вмінню бачити проблеми і знаходити шляхи їх вирішення, збагачує інтелект здобувача, розвиває допитливість, цілеспрямованість, самостійність, сприяє винахідливій діяльності, підвищує його професійну компетентність і покращує ефективність навчально-виховного процесу у ЗВО.

Список використаних джерел

1. Попова І.О., Квітка С.О. Наукова гурткова робота – невід’ємна частина навчально-виховного процесу у технічному ЗВО. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладах вищої освіти*: зб. наук.-метод. праць /Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Мелітополь: ТДАТУ, 2022. Вип. 25. С. 169-177.
2. Попова І.О., Квітка С.О. Взаємодія викладача і здобувача на основі партнерства у сучасній професійній освіті. *Удосконалення навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти*: Зб. наук.-метод. праць ТДАТУ. Мелітополь: ТДАТУ, 2021. Вип. 24. С. 222-229.
3. Попова І.О., Попрядухін В.С., Коваль О.Ю. Компетентісний підхід у підготовці здобувачів-енергетиків в процесі вивчення теоретичних основ електротехніки. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи* : зб. наук. праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. К.: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 86. С. 165-169. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.86>.
4. Попова І.О., Петров В.О. Управління навчально-творчою діяльністю здобувачів вищої освіти енергетичного профілю. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладах вищої освіти*: зб. наук.-метод. праць /Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Мелітополь: ТДАТУ, 2022. Вип. 25. С.149-157.

Анотація. Попова І. Роль науково-дослідної роботи при підготовці фахівця-енергетика. У роботі розглядаються питання місії, цілі і задачі студентського науково-дослідного гуртка,